

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för humaniora

Analys av diskursanalys i kandidatuppsatser

Nashwa EL-Azab

Våren 2011

Examensarbete, kandidatnivå, 15 hp
Medie- och kommunikationsvetenskap
Politik och medier

Handledare: Anna Edin
Examinator: Mathias Sylwán

Analys av diskursanalys i kandidatuppsatser
Nashwa El-Azab - MKV C

Verkligheten och konsten imiterar varandra.

Bret Michaels (amerikansk rockstjärna)

Analys av diskursanalys i kandidatuppsatser
Nashwa El-Azab - MKV C

**Media and Communication studies, Faculty of Education and Business Studies,
University of Gävle**

Title: *Analysis of Discourse Analysis in Bachelor Theses*

Writer: *Nashwa EL-Azab*

Supervisor: *Ph D Anna Edin*

Examiner: *Lector Mathias Sylwán*

Abstract

Purpose: The purpose of this thesis is to examine how students who also serve as writers of bachelor theses mainly utilizing the discourse analysis methodology, comprehend the method of discourse analysis, and in what way the students bestow it in their research.

Methodology and Material: This is a case study of the theses, which are also the text material, as it can be used examining numerous cases. Another beneficial factor is the relationship to the theoretical framework. One does not need to divorce the two institutions; instead they cooperate with each other.

Results: A thoroughgoing apprehension of the Discourse Analysis is it being strongly attached to semiotics and how texts can be analyzed by the method in question to reveal institutions in our society alongside with mapping out the agency of words. In other words, language and society mirror each other in a way or another...

Key words: Discourse Analysis, thesis, Foucault, Fairclough, Laclau & Mouffe, language, reality, readings

ABBREVIATIONER.....5

1. INLEDNING OCH SYFTE.....6

2. FRÅGOR.....6

3. TEORI & TIDIGARE FORSKNING.....7

3.1 Tidigare forskning.....7

3.2 Diskursens historia.....7

3.3 Michel Foucault.....9

3.4 Norman Fairclough.....10

3.4.1 Kritisk diskursanalys.....10

3.4.2 Kritik mot Fairclough.....12

3.4.3 Interdiskursivitet och intertextualitet.....12

3.5 Ernesto Laclau & Chantal Mouffe.....13

3.5.1 Språk, tecken och verklighet.....13

3.5.2 Politiken.....14

3.6 Sammanfattning av teori.....14

4. EN FALLSTUDIE.....15

4.1 Fallstudie och textanalys.....15

5. MATERIAL.....17

5.1 Urval.....17

5.2 Det nya urvalet.....19

5.3 Tabell över materialet.....20

6. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT.....21

7. ANALYS I.....22

7.1 (Media) Made in China.....22

7.2 Medialiserad demokrati?.....23

7.3 En ideologikritisk analys av Facebook.....[26](#)

7.4 Medierna i samhällskunskapen.....[28](#)

7.5 TV-programmet PS – av ungdomar för vuxna?.....[30](#)

7.6 Islam ur västerländska ögon.....[32](#)

7.7 Vi och Dem.....[33](#)

7.8 Självskadebeteende i media.....[34](#)

8. ANALYS II.....[35](#)

9. DISKUSSION.....[39](#)

10. SLUTORD.....[43](#)

11. REFERENSER.....[44](#)

11.1 Litteratur.....[44](#)

11.2 Uppsatser.....[44](#)

11.3 Internet.....[45](#)

11.4 Intressant personlig läsning:.....[45](#)

Abbreviationer

För att göra analystexten överskådligare och lättförståelig ämnar jag att beskriva de förkortningar som kommer att användas i analysen. Istället för att tilltala varje uppsats med dess fullständiga titel hänvisas det till dem istället med abbreviationer. En lista över dessa följer nedan. Först nedtecknas förkortningen som sedan åtföljs av uppsatsens namn. Listan anordnas i alfabetisk ordning.

Facebookanalys = En ideologikritisk analys av Facebook

Islamuppsats = Islam ur västerländska ögon

KinaMedia = [Media] Made in China

PS-uppsats = TV-programmet P.S. – av ungdomar för vuxna?

Samhällskunskap-uppsats= Medierna i samhällskunskapen

SD-uppsats = Medialiserad demokrati?

Självskärelse-uppsats = Självskadebeteende i media

Vi och Dem = Vi och De Andra

Övriga förkortningar:

MKV = medie- och kommunikationsvetenskap (Den officiella förkortningen av ämnet.)

CDA = Critical Discourse Analysis (sv. kritisk diskursanalys)

1. Inledning och syfte

Ingen rök utan eld säger man. Den finns säkerligen en god orsak eller många till den ständigt tilltagande tillämpningen av diskursanalysen som forskningsmetod. Då diskursanalys har kommit att bli en alltmer populär metod och dess användning ökar kontinuerligt fann jag det intressant att undersöka hur diskursanalysen ”nyttjas” i praxis, och av studenter som jag, som befann sig på C-nivån i någon form av medie- eller samhällsvetenskapliga ämnen. Det kan vara en fördelaktighet att kartlägga dessa studenters användning av diskursanalys och kartlägga tendenser som urskönjas. Syftet med min uppsats är således av utredande karaktär. Och frågeställningarna som undersöks är mer precist enligt frågorna i nästkommande avsnitt.

2. Frågor

Kommande frågor kommer att ha en deskriptiv karaktär och kan i det närmaste liknas vid en slags utredningsfrågor.

- *Viken fråga ställer författarna?*
- *Varför anser de att metoden är den lämpligaste att besvara frågan med?*
- *Vad har författarna för ans pråk på att detta är diskurs(-analys)?*
- *Hur använder författarna metoden?*

Följande fråga besvaras i ett senare diskussionsavsnitt som påföljer den huvudsakliga analysen. Den nyss nämnda har istället en mer normativ prägel än en ren deskriptiv ansats.

- *Skulle en alternativ metod ha kunnat användas?*

3. Teori & tidigare forskning

3.1 Tidigare forskning

Tidigare forskning är forskning som har gjorts i frågan tidigare. Jag ämnar dock inte framföra tidigare forskning kring uppsatsers bruk av den diskursanalytiska metoden. Istället finner jag den för min studie mest lämpade forskningsåtergivning som jag redovisar som teori. Därför hänvisar jag till den.

3.2 Diskursens historia

Diskursanalysen upptar en ansenlig del av akademien. Den vidrör frågor och underhåller sig med problematik som är av överordnad betydelse för studier och frågor om ordning och discipliner. Dess popularitet ökar ständigt och inte minst bland studenter inom mångfaldiga discipliner varav flertalet är samhällsvetenskapliga. Det finns emellertid ingen entydig betydelse av begreppet eller fenomenet diskurs. (Winther och Phillips 2000:7) Det går däremot att finna likheter mellan alla teorier i stort. Winther och Phillips (2000) väljer dock att ge ett slags svar på vad diskurs är och menar att *...en diskurs är ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen).*

Möjligen kan det vara på sin plats att redan i detta stadium poängtera att diskursanalys inte är som kan förefalla en metod enbart. Ett återkommande igenkänningstecken är att diskursanalysen brukar tendera till att fungera både som teori och som metod. (Winther och Phillips 2000:10) Detta kan tydliggöras genom att separera tre begrepp åt: *diskurs*, *teori om diskurs* och *diskursanalys*. Diskurs får sin mening genom olika regler som styr omgivningen, emedan teorier om diskurs är uppfattningen om vad diskurs är (enligt olika tänkare), villkoren för dess uppkomst och tillika dess vidmakthållande och vidare dess upplösning. Slutligen är diskursanalysen det redskapet med vilket man analyserar meningsskapande praktiker, eller

diskurser med sin natur eller framställningsform. (Howarth 2007:18)

Diskursanalys har sin grund i socialkonstruktivistisk teori. Socialkonstruktionismen tillskrivs kännetecknen som att ingen given kunskap om världen existerar, världen blir det vi menar att den ska vara; vi samt denna värld är historiskt och kulturellt betingade, det som finns vedertaget dess ursprung kan spåras till kulturen och historien; dessa uppfattningar eller denna beklädnad skapas i interaktiva relationer; dessa processer skapar de subjektiva förhållningssätten och vice versa, de subjektiva förhållandesätten bidrar till en viss typ av interaktivitet. (Winther och Phillips 2000:11 f) Strukturalistisk och poststrukturalistisk teori om att språket är portalen in till verkligheten, den skapas av och skapar verkligheten. (Winther och Phillips 2000:15)

Många av diskursteorierna stammar från de strukturalistiska och poststrukturalistiska teorierna om språk. En del huvudpunkter som Winther och Phillips (2000:18) ställer upp som generella regler som i varierande utsträckning sammankopplas till olika diskursteorier är:

- Språket är inte en avspeglning av en redan existerande verklighet.
- Språket är strukturerat i mönster eller diskurser – det är alltså inte tal om *ett* generellt betydelse-system... utan om flera system där betydelseerna stiftas från diskurs till diskurs.
- Dessa diskursiva mönster bevaras och förändras i diskursiva praktiker.
- Bevarandet och förändringen av mönstren ska därför sökas i de konkreta kontexter där språket sätts i spel.

Därför finns det en stor uppsättning av olika tillvägagångssätt som kan användas när man vill analysera diskurser vilka beror på disciplin och forskningsprojekt. Exempelvis kan samtal analyseras, konversationsanalys använder man då, liksom ord- och menings- och grammatikuppbyggnad och således är det en lingvistiskt inriktad analys. Men fokus kan mycket väl ligga på samhällsordningar och deras uppbyggnad och strukturer. Det finns teoretiker som bland annat Ferdinand de Saussure som har en extrem åsikt om att allt skapas genom tecken

(ord), och att samhället fungerar som underordnad denna konstruktionsprocess och således har subjektet inte förmågan att själv bryta sig loss från denna process eller bidra medvetet och kreativt till den. Andra mindre strikta språkorienterade teorier är förbehållna exempelvis Ernesto Laclau och Chantal Mouffe, som framöver kommer att behandlas mer ingående och som kommer att vara en del av det teoretiska ramverket, tror istället att vissa praktiker är språkorienterade emedan andra är så kallade icke-diskursiva. Det finns ett gott utbud på vilken nivå och abstraktionsnivå man vill arbeta på. En del angreppssätt är inriktade på att finna hur diskurser ändras eller upprätthålls i vardagslivet genom allehanda bestyr och utsagor som vi gör. Emedan tillämpare av Ernest Laclaus och Chantal Mouffes teori och analys fokuserar på större mer övergripande diskurser som rör sig i samhället. Som Winther och Phillips (2000:27) väljer att se på det... *är det snarare tal om gradskillnader än om egentliga kvalitativa skillnader*

Fyra av de största tänkarna inom forskningsfältet för diskurs kommer att behandlas närmare och mer ingående då de också kommer att tjäna som teorisättare för uppsatsen, dessa är i tur och ordning Michel Foucault, Norman Fairclough och Ernest Laclau och Chantal Mouffe. Var och en av dem presenteras i ett eget avsnitt, dock kommer Ernest Laclau och Chantal Mouffe representeras under samma avsnitt då de delar samma synpunkter.

3.3 Michel Foucault

Det finns vissa som har en slags förbehållsrätt att avgöra vad den givna kunskapen i en viss diskurs ska innehålla. Kunskap i denna mening är inte synonym – åtminstone inte i samtliga fall – med vetenskaplig kunskap utan är generellt betingad, nämligen att ett fenomen ska betraktas på ett sätt som genom mänsklig handling och mänskliga relationer formas och får sin form. Dessa aktörer eller maktinstanser sätter agendan för vad som är sanning respektive icke-sanning, i den bemärkelsen vad man ska tro om saker och ting och hur man ska förhålla sig till olika företeelser. De personer som har dessa befogenheter är maktinnehavarna som redan

konstaterat. (Bergström och Boréus 2005:309, 311) Värt att uppmärksamma är att Foucault angriper frågan som ovan nämnts om diskurs på två sätt: Det finns en *arkeologisk* inriktning och en *genealogisk* inriktning. Den första har sin utgångspunkt i att forskaren söker finna de historiska betingelser som skapat en diskurs, eller flera för den sakens skull, vidare bör det frambringas att dessa diskurser rör sig inom den språkliga dimensionen och innehar således en lingvistisk karaktär. Den arkeologiska läran ser diskurs utifrån ett bredare perspektiv, nämligen diskurs som innefattar språklig praktik, handling, föreställningar och så vidare. Den senare uppkomna läran menar man överlappar dess föregångare. Skillnaden består i att i arkeologin föreligger en ansats om att det finns en kunskapsregim per tidsepok. Genealogin har ett bredare perspektiv på samma princip om kunskap och vetande. Det finns inte någon särskild aktör, eller rättare sagt, denna aktör kan vara vem eller vad som helst. Vidare betyder inte makt bara egenheten att med hjälp av särskild kunskap förtrycka andra. Utan innebär också att kunna skapa regler som vi enas om och kan leva i enlighet med för att på så vis skapa harmoni.

Foucault är en av de största tänkarna som arbetade med frågor som rörde diskursfältet, många efterkommande forskare har antagit hans lära eller delar av den och byggt vidare på hans teorier.

3.4 Norman Fairclough

3.4.1 *Kritisk diskursanalys*

Norman Fairclough är allmänt känd som lingvisten som introducerade en pragmatisk modell på hur en analys i verkligheten kan vara designad. Grundbulten är att en *text*¹ beror på hur den skapades, den *diskursiva praktiken* som i sin tur är präglad av en *sociokulturell praktik* (samhället kan man enklare uttrycka det). Dessa tre nivåer beror på varandra i lika stor grad för det mesta och ingår i vad Fairclough kallar för den *tredimensionella modellen*. Modellen ingår i

¹ Fairclough är noga med att påpeka att med begreppet text menas inte bara skrifter, bilder, ljud, även gester och symbolik faller inom samma kategori varför hans modell kan tillämpas på studier av tal, film, konst med mera)

den kritiska diskursanalysen, *Critical Discourse Analysis (CDA)*.

Nedan angivna bild är den klassiska urtypen av den bildliga återgivningen av modellen.

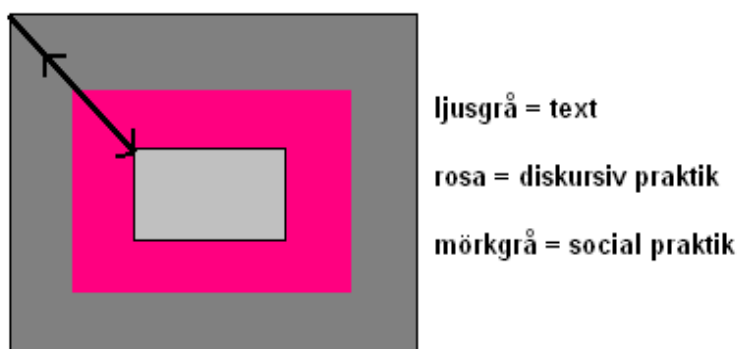

Bild 1: Norman Faircloughs tredimensionella modell.

Åter till förhållandet mellan de tre centrala elementen. Språket, i bruket av det, oavsett form, är en handling. Vi talar inte enbart, vi *gör* någonting, skapar och upprätthåller tanke-system, som redan har konstituerat vårt "tal" (här finns en stark återkoppling till konstruktivismen).

(Bergström och Boréus 1995:308 f) Utöver detta briljanta redskap introducerar Fairclough andra teorier. Fairclough beskriver språk som en form av handling. När vi säger något gör vi något också. Vi skapar en social handling som i sin tur hjälper till att bygga vår sociala värld (det vi menar vara verklighet). Hur man talar om någonting (språket i sig är ju inte heller neutralt) beror på genre. Det är ett språkbruk som är förbundet med och konstituerar en del av en bestämd social praktik, till exempel finns intervjugenren. CDA undersöker förbindelsen mellan språkbruk och social praktik. Ett av de viktigaste ändamålen Fairclough har med CDA är att avslöja de maktförhållanden som rör sig i samhället vilka vidare ska ingå i en orättvis ordning, menar han. Genom att avtäckas de latent makt-tendenserna, är meningen att man ska söka förändra samhällsordningen till en mer rättvis tillvaro. Detta framför han också som ideologi och hegemoni: *Betydelse i maktens tjänst*. (Winther och Phillips 2000:79)

3.4.2 Kritik mot Fairclough

Närmandet av den kritiska diskursanalysen har inte varit helt problemfri. Trots att den är väl framarbetad och erbjuder analytikern ett praktfullt redskap återstår vissa svaga punkter som är värda att uppmärksamma. Fairclough är snål i sin redogörelse av hur den diskursiva praktiken påverkar den sociala praktiken och vice versa. Det framgår inte tydligt var gränsen går samt vad den egentliga skillnaden består i. En annan svag punkt är bruket av teorin som bör åtfölja analysen då den kritiska analysmetoden används. Vilken typ av teori ska det vara? Det enda svar som återges är att det ska vara någon form av social- eller kulturteori, men mer konkretisering än så ges alltså inte. (Winther och Phillips 2000:93)

En annan svaghet som påträffats är hur Fairclough gör en distinktion mellan ideologibegreppet samt diskursbegreppet. Rannsakar man emellertid teorierna noggrannare är det svårt att finna skillnader. Uppenbarligen kan Fairclough omedvetet ha påtalat ideologi och diskurs som samma fenomen om man ser till de egenskaper han beskriver dessa två företeelser med. (Winther och Phillips 2000:79)

3.4.3 Interdiskursivitet och intertextualitet

Interdiskursivitet är hur man talar om något som redan finns eller har funnits. Inget skapas från grunden, menar Fairclough. Men trots att ingenting skapas från grunden och ingen idé är avskild från en tidigare liknande tanke, förekommer det *intertextualitet* som angriper förändring av diskurser som mer specifikt innebär sociala och kulturella förändringar. (Winther och Phillips 2000:132)

3.5 Ernesto Laclau & Chantal Mouffe

3.5.1 Språk, tecken och verklighet

Förhoppningsvis har det klargjorts vad diskurs och diskursanalys kan innebära, men det finns mer inbitna lingvister som tar diskursteorin längre ner i språkdjungeln och hävdar att tecken har ett finger med i spelet om inte en stor roll i skapandet av diskurs. Två av dessa förespråkare är Ernesto Laclau och Chantal Mouffe. Deras gemensamma teori kan vara behjälplig då man vill studera ett begrepp exempelvis. Ett begrepp ges en betydelse genom att man tillskriver det olika idéer om någonting, det vill säga tilldelar det olika egenskaper. Ett ord, exempelvis frihet, betyder ingenting i sig såvida det inte har tillskrivits ett visst meningsinnehåll. Laclau och Mouffe resonerar enligt detta mönster men tillägger därtill att detta specifika begrepp kan med utgångspunkt från dess betydelse skapa en handling som konsekvens. Om en samhällskultur menar att frihet innebär per deras definition frigörelse från en diktator, och de sedan återoppar frihet blir den naturliga följden att handla i enlighet med den planen som skapar frihet. Denna kan yttra sig i form av till exempel politiska demonstrationer eller revolution. En uppmaning uttryckt i talform resulterar ofta i en handling. Handlingen skapar också diskurs som förstått av ovanstående exempel.

Diskursen är inte fast när den väl har blivit till; den hotas ständigt av de så kallade *flytande signifikanterna* som också är de tecken, som hänvisas till som *element*, som kan byta meningsinnehåll av en eller annan orsak då det fortfarande är i utvecklingsstadiet. Laclau och Mouffe menar att det finns tecken i ett *fiskenät* (en metafor de väljer att illustrera fenomenet med), som skapar en helhet och betydelser. I fiskenätet finns vissa tecken som är som kärnpunkter. Exempelvis hälsa som har underkategorier som har betydelser i förhållande till "hälsa", medicin, organisk kost, motionering och så vidare. Betydelser oavsett deras position har ingen fast ställning, det finns alltid förutsättningen att de kan ändras. Denna flytande egenskap skapar möjlighet för nya betydelser som sagt, vilka uppstår genom interaktion mellan människor, och språket är mediet i interaktionen, således skapas mening genom språk.

(Winther och Phillips 2000:32 ff)

3.5.2 Politiken

Laclau och Mouffe menar att politik *inte* på något sätt är enbart en statvetenskaplig företeelse, varför jag vill påtala dessa författares syn på politik och påvisa hur den i grund och botten liknar teorin om makt och vetande (Foucault) som ovan har diskuterats. Politik ska vara den makt eller den kamp där man avgör vad som är rätt och fel, vad som får vara respektive icke-vara. (Winther och Phillips 2000:41)

3.6 Sammanfattning av teori

Teorierna som har presenterats behandlar samtliga diskursfenomenet på något vis. Det finns många likheter men likväl somliga meningsskiljaktigheter. Emedan Foucault har ett påtagligt och omfattande teoretiskt angreppssätt skiljer sig Fairclough i den bemärkelsen med sin praktiskt betingade CDA. Laclau och Mouffe befinner sig någonstans mellan dessa två teoretiker vad gäller abstraktion. I någon mån framför dock alla tre teoretiska segment förhållandet mellan språk och verkligheten. Foucault kan upplevas som bidragande till den allmänna och generella identifieringen av vad diskurs är och kan innebära, emedan Laclau & Mouffe påvisar hur tecken organiserar och styr världen och Fairclough kritiserar ren lingvistik och vill istället sammanlänka den semiotiska sfären med den sociala.

Fairclough har en förhållandevis negativ syn på makt. Han teoretiserar utövandet av makten och den girighet som omger den, av individer bland annat som ombesörjer sina intressen genom att överta och underhålla makten i olika frågor (diskurser). Samma syn delar förvisso Foucault i det avseendet att han menar att det finns parter som har för ändamål att överta den makt som är nödvändig för att skapa institutioner. Foucault ställer sig dock främmande till tanken om att

makten i sig alla gånger är negativ eller maktkampen till och med. Den kan vara laddad av en positiv energi som är kreativ och kan skapa bättre möjligheter och positiv utveckling. Även om Fairclough inte uttryckligen har påstått att makten kan vara fördelaktig har han alltså en uppställning av idéer om att och hur diskurs kan förändras. En tanke som förövrigt alla teoretiker jag har nämnt tillgriper. Verkligheten är inte en, sanningen likaså, därför kan den inte bestå.

4. En fallstudie

4.1 Fallstudie och textanalys

Uppsatserna kommer att benämnas som fallstudie, och mer exakt en jämförande fallstudie. Fördelen med denna metod är att den är anpassningsbar i förhållande till forskningsuppgiften och följaktligen erbjuds en serie alternativ till utformandet av fallstudien. Studien kan beröra ett fall, flera fall, eller många fall. Dessutom fyller den olika funktioner. (Gerring 2007:17 f) I min uppsats är det en deskriptiv ansats som jag tillämpar (utom under diskussionsavsnittet som är en specialdesignad del) samt att det rör sig om texter som representerar fallen. Alltså närmare bestämt är det en kvalitativ textanalys. Hade textomfånget utvidgats hade ett alternativ i form av en kvantitativ analys tillika vidtagits. I textanalysen ifråga som kommer användas är det en fördelaktighet att använda ett lagom omfattande textfall då det kommer ingå en närläsning och en översiktsläsning jämsides med varandra. Den komparativa metoden har sin upprinnelse i att ett fall inte enbart bestyckas, enskilt, utan ska istället åtföljas av en analys i förhållande till de andra fallen härav den komparativa analysen. (E. Stake 2006:10 f) Man lyfter fram samma indikatorer på de fenomen man söker, och detsamma vad avser skillnaderna. Sammanfattningsvis kan man kalla det för en *hermeneutisk komparativ analys*.

Fördelen med denna metodologiska ansats är att det tilläts ett slags omvänt förhållande mellan teori och analys i det att analysen kan föregå teorin. Vidare betyder det att teorin kan i viss utsträckning framarbetas utifrån de empiriska resultaten. (Teorell och Svensson 2007:100)

sålunda är studien i mångt och mycket både induktiv trots att ett teoretiskt ramverk återfinns och på så vis är uppsatsen även deduktiv. I textanalysen ska man söka finna de element som antyds i teorin, eftersom jag ämnar hålla analysen relativt flexibel är min avsikt inte att strypa analysen till att enbart söka finna explicita uttalanden som är lika eller snarlika teorin; det kommer däutöver sökas efter implicita uttalanden eller implikationer på det ena eller andra. Om till exempel Foucaults teorier verkar finnas med fast i en annan språklig skepnad än i de termer han beskriver sina ståndpunkter med kommer dessa att inneslutas. Detta är viktigt för läsaren att förstå redan vid detta stadium så att denna vet vad han/hon ska förvänta sig. Läsningen kommer följa principen om *läsande med tanke*. Det vill säga studerandet av texterna gestaltas inte i varken "speed-läsning" av texterna, eller en noggrann avläsning och omläsning av varje ord i varje mening med en steril hållning kommer att göras. (Ellett 2007:20) Meningen är att en begrundan av texterna ska göras varför en stor del avsätts till att fånga kärnan av analysen. Fånga texternas essens. Därför kan också vissa uppsatser verka mindre i sin textuella massa men det är inte att man läst varje detalj i en uppsats som är poängen med studien, snarare att på ett så effektivt sätt som möjligt svara på de uppställda frågorna och redogöra för dem. (Ellett 2007:106)

Den kritiska delen föreligger i det närmaste i val av frågor som ska ställas till texten man i fråga studerar. Om inte dessa frågor är korrekt ställda sjunker reliabilitet avsevärt liksom även skulle jag vilja påstå validiteten. Man förlorar sig i textmassan som analyseras och kan tappa den raka kursen som en studie måste följa. (Teorell och Svensson 2007:99; Ellett 2007:20) Texter kan ju som bekant analyseras på ett otal olika möjliga sätt och aldrig kommer man som forskare att nå det stadiet då en text har studerats "färdigt", denna fullkomlighet är en omöjlig dröm (*dessvärre* eller *lyckligtvis*, beroende på hur man vill se på fenomenet!). Denna problematik är många

gänger ångestframkallande då det är svårt att läsa texterna i en förenklad manér ty då riskerar man att förlora viktiga fakta som texten tillhandahåller, samtidigt kan problemet med en alltför vid öppenhet och minskad grad av målinriktning innebära omäntande kunskapstillförsel och insikter om fallet. Ju mer man läser desto mer inser man hur mycket mer det finns att upptäcka! Förövrigt är frågorna som innefattas av frågeställningen och avsnittet under vilket de är skrivna också dessa som kommer att avsättas som analysinstrument, eller rättare uttryckt vägvisare för analysen. Se frågorna i sin fullständighet under det omnämnda avsnittet.

5. Material

5.1 Urval

De högskolor och universitet som uppsatserna är skrivna inom ska beskrivas i ett par meningar. En mycket kort bakgrund presenteras, exempelvis typisk forskning inom media och kommunikationsstudier eller dylikt. Valet av de universiteten som uppges nedan baseras på:

- *HIG*: Högskolan där jag själv studerar MKV och skriver en C-uppsats inom ämnet. Detta samt att tillgängligheten av materialet - de arkiverade uppsatserna – avgjorde valet av denna högskola.
- *Göteborgs Universitet*: Det är en fullträff att studera uppsatser vars författare har läst på detta universitet. Avdelningen för medier, journalistik med flera dylika ämnen är välutvecklad och ett bevis på detta är Nordicom forskningsinstitut som verkar inom lärosätet.
- *Lunds Universitet*: Lunds universitet bedriver en forskningsinstitution särskilt avsatt för forskning inom bland annat medie- och kommunikationsvetenskap, journalistik och mediehistoria. Institutionen heter KOM och är på grund av sin omfattning bland annat belägen på två orter, Lund och Helsingborg.

- *Stockholms Universitet*: Stockholms Universitet är det lärosätet av alla utvalda som har den största avdelningen för journalistik-, medie- och kommunikationsstudier (JMK) och därmed vore det en dumdristighet att utesluta institutionen från undersökningen.

På grund av min uppsatsnivå och således dess omfattning kommer materialet att begränsas till 2 uppsatser från respektive högskola och universitet. De kommer alla att vara kandidatuppsatser. En lagom nivå att studera och vanligast i det att den är det slutgiltiga och avgörande steget i grundutbildningen och är därför onekligen av stor relevans. Därför uteslöts nivån under (B) som är enklare skriven, samt uppsatser skrivna på den avancerade nivån (D) som har en hög akademisk nivå förvisso men som inte är lika viktig i det att den inte är en förutsättning för att ta en examen.

En sammanställning i form av en tabell – som kommer placeras i slutet av materialavsnittet – kommer att göras av uppsatserna där uppgifter om ämne, uppsatstitel, författare, datum och lärosäte redovisas. Ambitionen är att använda uppsatser från en begränsad tidsperiod, både höst- och vårtermin, för att tillförlitligheten ska vara större. Disciplinen liksom diskursanalysen kan ha genomgått stora förändringar och detta kan reflekteras i form av en negativ effekt på resultatet om jag väljer ett långt tidspann.

Andra kriterier utöver de ovan nämnda kommer att spela in. Nämligen vilka specifika uppsatser från varje lärosäte som kommer att väljas ut. I detta steg blev urvalet semistrukturerat, och med det menas att det sällades ut systematiskt men med en viss slumpmässighet. Avsikten var allra först att välja uppsatser inom disciplinen MKV. Det fanns inte ett tillräckligt stort utbud av C-uppsatser skrivna med diskursanalys som metod inom MKV att tillgå i arkiven på Internet. En annan orsak till att jag omstrukturerade urvalet var att de uppsatser med diskursanalyser inom ämnet MKV som jag fann var väldigt lika oavsett anslutning till lärosäte, varför jag omsider fann att studien skulle komma att bli enformig och ointressant. Frågeställningen fortblev likväl

intressant, varför modifieringen. Alltså, på grund av främst materialbrist men även för att bereda väg för en variationsrik studie valdes ett någorlunda varierat utbud av ämnen som dock alla föll inom samhällsvetenskap.

5.2 Det nya urvalet

Mer specifika kriterier för mitt nya urval blev enligt följande: Min utgångspunkt var teman som var dels tidsaktuella och dels hade sin förankring i ämnen som jag är bekant med själv, vilka faller inom min akademiska kompetens, media eller andra liknande samhällsvetenskapliga områden. Konstruktion av identitet var igenkännbart till exempel, även om studenterna som skrev om detta gick socionomutbildningen. Slutligen var ett givet kriterium att alla tillgrep diskursmetodiken i någon form!

Genom sökmotorn på webbsidan www.uppsatser.se underlättades sökandet efter uppsatser som hade sin utgångspunkt i just diskursanalys i någon form. Sidan underlättade sökningen i det att användaren hade möjligheten att skapa en avancerad sökprofil som i mitt fall inbegrep det generella sökfältet där sökordet var *diskursanalys*, och under uppsatstyp *grundnivå* och det utvalda universitetet i fältet lärosäte valdes (samtidig sökning). Tillgängligheten av uptryckta uppsatser var god på den högskolan jag studerade MKV, nämligen Högskolan i Gävle. Jag utgick dock från samma sökprinciper som ovanstående men arbetet var förhållandevis smidigare då jag på webben till en början tvingades sälla bort en del uppsatser som föll inom andra ämnesområden än de önskvärda (exempelvis medicin, informationsvetenskap med mera). Förövrigt fanns dessa uppsatser i biblioteket på högskolan allokerade på nedre våningen i magasinet.

5.3 Tabell över materialet

Ämne	Lärosäte	Uppsattitel	Författare	Datum
MKV	Högskolan i Gävle	<i>Medierna i samhällskunskapen</i>	Therese From	Vårtermin 2007
MKV	Högskolan i Gävle	<i>TV-programmet P.S. - av ungdomar för vuxna?</i>	Carola Hammar, Emma Tengman	Hösttermin 2004
MKV	Lunds Universitet	<i>Islam ur västerländska ögon</i>	Sandra Ljungkvist, Malin Berdén	Vårtermin 2010
MKV	Lunds Universitet	<i>Medialiserad demokrati?</i>	Caroline Nilsson, Cecilia Öberg	Hösttermin 2009
Journalistik vetenskap	Stockholms Universitet	<i>(Media) Made in China</i>	Jenny Andersson, Malin Österberg	Vårtermin 2010
MKV	Stockholms Universitet	<i>En ideologikritisk analys av Facebook</i>	Daria Dastgheib	Vårtermin 2010
Socionom-programmet	Göteborgs Universitet	<i>Vi och De andra</i>	Sofia Nord Levin, Cecilia Wadman	Vårtermin 2010
Socionom-programmet	Göteborgs Universitet	<i>Självskaдебeteende i media</i>	Katja Männer, Kristine Jensen	Vårtermin 2010

Tabell 1: Fakta om uppsatserna.

6. Tillvägagångssätt

Vad avser analysen kommer den inte att disponeras enligt en slags punktlista vare sig gällande frågeställningarna eller kategoriindelningarna (se nedan). Istället kommer en flytande text återge resultatet. Analysdelen kommer att bestå av två mindre delar. I den första ska en grundlig redogörelse för resultatet av analysen av varje uppsats enskilt att göras, med härledning av frågorna i frågeställningen. Vid analys av uppsatserna kommer utöver frågorna som styr studien även en åtskillnad att göras mellan tre olika indelningar om hur diskurs(-analys) används, som:

- teori,
- metod,

eller

- analysinstrument²

Självfallet är det mycket möjligt att en multilateral användning av dessa kategorier görs i uppsatserna men dessa lyfts i de fall de förekommer fram. Den andra delen består av en jämförande analys av alla uppsatser. De mönster som framkommer redovisas men även skillnader. En tredje del som egentligen inte faller inom analysavsnittet utan under rubriken *Diskussion* är den som tidigare omnämndes: en normativ utredning av författarnas metodval. Avsikten är inte att i något avseende döma uppsatserna och kvalitén på dem, utan snarare att diskutera huruvida det kunnat vidtas ett annorlunda tillvägagångssätt med vilket man närmast sig samma fråga och syfte utan att resultatet för den skull givit ett annat utfall.

² För en tydligare bild av åtskillnaden mellan teori, metod och analysredskap i diskursanalys se diskussionen under avsnitt *Diskursens historia*.

7. Analys I

Under detta avsnitt följer dispositionen ett resonemang som visserligen är strukturerat i förhållande till en redogörelse av varje uppsats men varje uppsats analyseras var för sig. (Observera att dispositionen inte följer denna som uppsatserna är ordnade efter i tabellen under materialavsnittet.)

7.1 (*Media*) *Made in China*

I (*Media*) *Made in China* har författarna för avsikt att analysera frågor som diskuteras i åtskilliga kinesiska nyhetstidningar och om dessa tenderar till att vara pro eller con den kinesiska regeringen. Uppsatsförfattarna utgår från ett material som består av olika kinesiska tidningar skrivna på engelska. De studerar pressartiklar som i någon mån ska beröra den stora frågan om Google och hur Kina hade avstannat inkommande trafik från cyberrymden och således skapat censur av ett visst oönskat Internetmaterial. De olika tidningarna vars artiklar analyseras jämförs sedan med varandra. Till sin hjälp har uppsatsskrivarna använt Faircloughs kritiska diskursanalys som dels teori och dels metod och det mer specifika analysredskapet är en lingvistisk analys av textmaterialet i fråga. De utgår därutöver i sin teori från tre perspektiv: Ett ekonomiskt, ett politiskt/demokratiskt samt ett tekniskt. Vilka också är liktydiga med diskurser som undersöks i tidningsartiklarna. Genom CDA analyserar de huruvida dessa återfinns i artiklarna och om de finns, i vilken omfattning dessa påverkar textinnehållet. Produktionsförhållandena (diskursiv praktik), och vilken ideologi, politisk inställning, pressen vidtar samt slutligen förhållningssättet till *Google* (som ju är en teknisk fråga). Genom att diskutera Google-frågan i artiklarna "avslöjar" de samtidigt vilken inställning man har gentemot den kinesiska staten i artiklarna.

Som framgår av ovanstående analys är *KinaMedia* en uppsats vars författare avser att analysera

hur en tidning kan inta en inställning gentemot statens regenter.

Våra frågeställningar är: Hur framställs regimkritik respektive regimsupport i engelskspråkiga kinesiska nyhetsartiklar på Internet? (s 7)

Det är alltså med andra ord en maktstudie och uppsatsförfattarna menar att Kinas regenter har förbehållsrätten att tillskriva kunskap åtskilliga sanningspremisses och vilken kanaliseras genom media till folket.

Vårt syfte är att genom den här undersökningen studera hur den kinesiska staten kan utveckla och bibehålla sin makt över framställningen av nyhetssidorna, trots ett till synes öppnare medieklimat och trots Internets demokratiska karaktär. (s 7)

Härur finner vi både Faircloughs samt Foucaults teori om hur maktinstanser är de som har befogenheten – som de tilldelar sig själva – att sätta agendan för vad som ska vara sanning respektive motsatsen, eller möjligen bättre uttryckt, rätt respektive fel. Uppfattningen om maktkampen som evinnerligt präglar samhället vävs in; författarna framför denna när de påvisar hur politikerna som styr Kina konstant måste vakta sin post gentemot yttre hot som kan överta deras dominans (det finns exempelvis internationella influenser, som en konsekvens av bland annat globaliseringen, vilka kolliderar med intakta kinesiska livsuppfattningar, normer, traditioner och så vidare), som i denna fråga hade att skaffa med Google och hur de stängde av vissa "hotande" IP-adresser. (s 7, 13 ff)

7.2 Medialiserad demokrati?

Caroline Nilsson och Cecilia Öberg har skrivit en uppsats som behandlar framställningen av det svenska partiet Sverigedemokraterna i ett urval av svenska tidningar, både dagspress och aftonpress då de menar att dessa olika typer av tidningar är annorlunda i den bemärkelsen framställningen av sina frågor, denna ska bero bland annat på läskretsen och de produktionsvillkor som påverkar dem. Författarna siktar också mot att analysera olika perspektiv av hur partiet SD har framställts och därefter jämföra dessa perspektiv med varandra

(på grund av tidningstyp och olika åsikter och förmedlande). En fråga de ställer är hur media arbetar och hur de med hjälp av sin yrkeskompetens och/-frihet formar ett textinnehåll, och de för längs med detta en diskussion om vilken roll journalistiken (media överlag) bör åta sig. Till sin hjälp har Nilsson och Öberg använt en kritisk diskursanalys och förankrar sin analys i teorin om medialiserad demokrati, mer specifikt hur journalism kan bidra till demokratin i samhället, åtföljt av teorier om medias arbetssätt och hur de formaterar verkligheten. De intar således en särställning gentemot meningssubstansen i materialet. Författarna förmedlar budskapet om demokratins oersättliga roll i samhället (och med en särskild antydan på det svenska samhället). I SD-uppsatsen försöker man förklara att det är viktigt med en öppen dialog för att befrämja demokrati och därtill använda det medium som besitter förmågan att förändra och påverka, nämligen texten. Detta är en Faircloughs typiska angelägenhet som han tillika kartläggning av maktförhållanden i texten vill avslöja tendenserna till orättvisa för att kunna åtgärda dem. Författaren menar vidare att journalisterna har "förmågan", och därmed *makten* som uppstår i samband med deras yrkespolicy i vilken manipulering av texter är intakt. Journalister kan "frama" (jfr ordet "framing") händelser enligt ett särskilt manér vilket skapar eller omformar eller också reproducerar en diskurs. I enlighet med Faircloughs teori har journalisterna i den stunden de skrivit om ett event genomfört en kommunikativ händelse vilket som behandlas i teoriavsnittet, att de/man har skapat en händelse, utfört en handling (diskursiv praktik) utifrån vissa förbestämda premisser. I detta fall, den pressjournalistiska genren.

Språket ska inte uppfattas som neutralt utan det är en social aktivitet att använda sig utav språk... (s 7-8)

...analysen av diskurser inkluderar media diskurser och inkluderar fokus på två dimensioner, *kommunikativ händelse* och *diskursordningen*. Det finns olika diskursiva praktiker inom en diskursordning, som genom tal och skrift produceras... (I varje diskursiv praktik används både diskurser och genrer på ett bestämt sätt.) (s 8)

Utifrån den diskursiva praktiken, där man producerar och konsumerar en text genom språket, som en text kan påverka den sociala praktiken och vice versa. Således är texten i fokus vid analysen och således används också Faircloughs teori om språk och handling som en förutsättning för att utöva den kritiska diskursanalysmetoden i praktiken.

Det finns emellertid en kontradiktorisk punkt som uppsatsförfattarna uppmärksammat. De talar om den kritiska diskursanalysen som ett medel med vilket man kan spåra och kartlägga ojämlika maktstrukturer. De fortsätter med att hävda att journalistiken kan utgöra en fara däri att den har den påtalade makten att påverka, manipulera i detta fall (till sin egen eller någon annan aktörs fördel kan man tillägga därpå). En av avsikterna med studien var att beskriva hur Sverigedemokraterna framställdes i media (pressen). De vill att journalistiken ska ha en roll som företrädare av demokratin genom att använda deras färdigheter till att tjäna rättvisan och gynna folkets makt. Den motsägelse som upptäcktes förankras i uttalanden som antyder att journalistiken dels ska vara neutral och sanningsenlig (de är dock inte sena med att påpeka att detta är en omöjlighet sett utifrån de socialkonstruktivistiska perspektiven), och dels ska journalistikens autoritet upplyfta rättvisan. Texten är alltså aldrig neutral även om författaren är medveten om att han/hon i någon mån kan bemästra innehållet och neutralisera det och därmed framföra en "renare" information än om vore fullkomligt subjektivt inställd till materialet han/hon skrev om.

Genom vår kritiska diskursanalys har vi fått fram att författaren både kan vinkla sina frågor vid intervjun, vilket gör att redan då är deras makt stor, och som om denna makt inte vore nog kan de sedan även välja vilka citat de vill ha med. Detta gör ju att journalistens objektivitet ställs på sin spets, är de verkligen objektiva?

Svaret på denna fråga är nej, vem som helst som skriver en text har med sig tidigare förkunskaper och åsikter med sig i texten. Men det kan även tänkas att i vissa fall vill kanske skribenten visa vad det är denne tycker eller anser, speciellt när det gäller någonting som de anser vara negativt, såsom många skribenter verkar finna SD. Men detta kan de ju inte heller visa eftersom de ska vara objektiva, men det görs ändå genom diskurser. (s 27)

Eftersom en text aldrig kan vara neutral, kan man "lika gärna" tillgå den till att gynna humana, positiva, demokratibefrämjande syften. Med andra ord skapa så kallad moralisk propaganda.

Sverige ska vara ett land där alla oavsett nationalitet ska känna sig trygga i och det ska inte finnas någon rasism, vilket det måste vara nolltolerans mot och vi kan inte och ska inte finnas någon nolltolerans mot ett parti. Men det är oerhört viktigt att förändra människors åsikter ifrån grunden speciellt om de har främmande åsikter. (s 28)

Utgår man från denna utgångspunkt bedöms det att Foucaults maktperspektiv i själva verket återopas; makt kan vara både förtryckande men den kan likaså vara *produktiv* och *kreativ*.

7.3 En ideologikritisk analys av Facebook

I *En ideologikritisk analys av Facebook* forskar författaren Darya Dastgheib kring det sociala mediet Facebook som är tidsaktuellt. Det är ett forum på Internet där individer träffas och genom interaktionen skapas en del text, en del språk och en del diskurs. "Agora" har en central ställning, där folket möts och interaktivt diskuterar olika frågor för att det därur ska frodas samförstånd som i sin tur ska leda till demokrati. Med denna utgångspunkt ansåg författaren att en teori av Jürgen Habermas vore passande då Habermas framlägger teorier om hur människan ömsom strävar efter samförstånd ömsom efter att påtvinga andra sin åsikt, samt teorier om offentlighet.

Habermas beskriver samförstånd och påverkan som de två viktigaste begreppen för social handling och avgörande för hur man föreställer sig en social organisation. (s 4)

För att nå ett gemensamt samförstånd finns det sedan vissa grundvillkor som Habermas beskriver under benämningen *diskursetik*. Dessa villkor är förutsättningar för att den sociala ordningen... skall vara... demokratisk. *Diskursetik* är en grundsats för hur man bör, genom rationell diskussion, testa samhällets normer. Dessa regler... är grundläggande för ett demokratiskt samhälle... reglerna garanterar att överenskommelserna som görs vid en

rationell diskussion är uppnådda på ett rättvisst sätt. (s 5)

Jämsides med gängse teorier om hur dagens interaktion är betingad och drivs framåt av övervägande antalet kommersiella intressen inte minst Facebook (som har en Internet arkitektonisk makt) verkar ha samma intentioner, hur detta antyds framgår av policymaterial som Facebook tillhandahåller användaren vilket också är författarens analysmaterial. Angreppssättet är den kritiska diskursanalysen och avsikten med den är att exploatera maktförhållandena och den makt som högre instanser innehar och utövar på medborgare som också blir objekt för en diskussion om huruvida de är konsumenter snarare än medborgare eller inte i ett demokratiskt *fungerande* samhälle. Det framgår tydligt av uppsatsen att alla steg och principen bakom, i den tredimensionella modellen är nödvändiga i analysen. Teorin – som behandlar Jürgen Habermas om medborgare och konsumenter i den senmoderna eran - sammanfaller dessutom väl med syftet. Den aktuella författarinnan har en uttalad ambition att avtäckta produktionsförhållandenas explicita och underliggande tendenser till en viss ideologi som hon i slutet framför som kommersialism och sålunda behandlas Facebook-användaren som en konsument och inte som en medborgare.

Genom att textuellt föreställa ett jämlikt förhållande mellan användare och företag samt genom att artikulera jämställda, traditionella, politiska diskurser döljer den demokratiska diskursen företagets underliggande ideologiska värderingar. (s 24)

Vidare hävdar hon på ett annat ställe i sin text följande:

Sättet som kommunikationen framställs på visar förekomsten av en marknadsorienterad diskurs. (s 22)

Författarinnan åsyftar med denna passage de tillval Facebook-användaren kan göra för att framhäva sin identitet, image och karaktär. Uppgifterna och informationen används sedan som underlag för marknadsundersökningar varigenom annonsörer utvecklar sina produkter

gentemot sannolika kunder (i detta fall medlemmar i Facebook).

Med kapitalistisk diskurs menas att man på Facebook diskursivt främjar det egna företagens äganderätt av den information, eller kommunikation, som medieras genom hemsidan. (s 23)

Författarinnan uppfattar att det är en nödvändighet att ta till en kritisk diskursanalys i synnerhet att det är ett socialt medium³ som studeras och då hon också har för avsikt att studera hur olika produktionsbetingelser bidrar till att skapa/återskapa diskurser i interaktionen mellan Facebook-användare. Tyngdpunkten ligger på den diskursiva praktiken som i enlighet med Faircloughs lära innebär hur en text produceras och konsumeras, rättare sagt en diskurs... Trots att det kan finnas en svårighet i att finna en distinktion mellan den diskursiva praktiken och den sociala praktiken i Faircloughs teori, finner jag att Facebookanalysen har lyckats gränsdra dessa så att substansen i den ena nivån inte förpassas till den andra.

7.4 Medierna i samhällskunskapen

Samhällskunskapsuppsatsen gör en ren studie av maktbegreppet som Foucault teoretiserar och framför makt och vetenskap som ett äktenskap, att de förutsätter varandra.

Det centrala inom Foucaults idé är relationen mellan makt och vetande/kunskap. (s 7)

Författarinnan av uppsatsen, Therese From, påvisar genom först sin teori och sedan i analysen hur makt och vetande kan yttra sig i konkret form i samhället och i en mycket angelägen och aktuell fråga som debatteras flitigt: Media och medias roll i utbildningen. Författaren menar att media har en skolande roll att spela i samhället, nämligen att skola barn och ungdomar till framtidens medborgare varför media följaktligen blir en maktinstans, jämsides med skolväsendet

³ Interaktionen, det dialektiska förhållandet mellan de olika stegen i den kritiska diskursanalysen är mer påtaglig än medier som talar "enkelriktat" till en publik (TV, press, radio).

(den konventionella utbildningsinstitutionen). Hon citerar i sin uppsats boken *Makten över tanken* i följande passage:

”Massmedia spelar en avgörande roll i den kommunikationsprocess som förbinder medborgare och olika maktcentra.” (s 1)

From skriver i sin uppsats att barn och ungdomar måste tränas i att kritiskt bemöta denna roll som media har. Detta ska de utvinna kunskap i inom skolväsendet, vilket är uppsatt som ändamål.

Massmedier är inget som barn och ungdomar bara skall använda som informationskanaler utan de är något som de skall erövra, titta på med kritiska ögon och använda som redskap eller instrument. (s 1)

Om man vidare jämför med Foucault kan man skönja paralleller som beskriver hur olika samhällsfenomen uppstår genom att man talar om något/dem (i styrdokumentet) och vilka som har makten och följaktligen tillåtelsen att sätta villkoren om hur man ska förhålla sig till ämnet i fråga, som i detta fall är media i utbildningen. Valet av tillvägagångssätt och operationalisering är Faircloughs tredimensionella modell och den kritiska diskursanalysen. Med detta redskap ämnar författaren att undersöka hur medieämnet illustreras i skolböcker och huruvida mediepresentationen följer de direktiv som anförs i Skolverkets styrdokument. I ett intressant bemötande av Fairclough påtalar hon diverse svagheter i hans analysmodell. From ser att Fairclough har brustit i sin presentation av sambandet mellan diskursiv praktik och social praktik, och därutöver hans fråga om samspelet med en social eller kulturell teori som ska åtfölja analysen. Den sistnämnda argumentationen ställer jag mig skeptisk till då andra medie- och kommunikationsvetare på hennes nivå har lyckats sammankoppla analysen med en bakgrundsteori i vilket de förankrar hela studien; hon har själv lyckats utomordentligt med att gränsdra nivåerna. Det gick att lösa problemet alltså. Särskilt som From ämnade att ställa textinnehållet mot den diskursiva praktiken och den sociala praktiken för att på så vis uttyda huruvida skolmaterialet verkligen har uppfyllt de krav som ställs på kursplanerna och finns i skollagen.

7.5 TV-programmet PS – av ungdomar för vuxna?

Ett särskilt uttalande som författarna gör om diskursanalys är när de hävdar att diskursanalys används när man ska tolka det som är uppskattat till att vara normalt och självklart. Vanligen används Faircloughs teori om den kritiska diskursanalysen i samband med att blottlägga och avslöja orättvisa maktindelningar och därmed tillämpas den som metod, men dessa författare angiper emellertid frågan med hjälp av en ideologikritisk diskursanalys. Den tillämpas i analysen av åtskilliga diskurser, som författarna också menar kan vara ideologier.

Det kan dock tolkas enligt samma premisser trots att de inte är uttalade ambitioner; i uppsatsen söker man kartlägga ideologier som kan verka i programmen och i ett tidigare kapitel hänvisar författarna till ideologikritisk diskursanalys som användbar då man ska arbeta med medietexter i synnerhet, även om en klassisk ideologikritisk analys verkar med texter (observera inte medietexter enbart eller som huvudsakligt material) och dess implicita meningsinnehåll (se mer framöver under Analys del II). Deras tilltal avslöjar att den inbördes har samma premisser som en sedvanlig CDA⁴ som tillgrips som metod i syfte att studera medietexter (inte som ett självklart textval men är mest tillämpad för detta ändamål) för att sålunda identifiera tendenser till ideologier. Texter betraktas inte som enbart informationsbärare utan snarare som sociala handlingar som uppmanar till ett särskilt tänkande för att frammana omfattande och bestående makt åt maktintressenter. Faircloughs teorier är inte användbara enbart som ett instrument att använda i en analys, hans idéer kan befattas som rent teoretiska utgångspunkter. Författarna påtalar diskurser och deras egenskap att konstituera, att en text är en språklig handling och genom den förankras denna påstådda egenskapen.

Diskurser både reproducerar och förändrar kunskap, identiteter, sociala relationer och maktrelationer... Diskurser samverkar följaktligen med andra sociala dimensioner... Diskurs (s 5)

⁴ Rekommenderad läsning gällande detta ämne, *Media Discourse* av Norman Fairclough.

Diskursen närmas som konstituerande främst i uppsatsen, och diskurspraktiker finns intakta i texter. Därför bör en analys av den språkliga nivån innefattas i en studie (!). Tillvägagångssättet i analysen påvisar att författarna i mångt och mycket har uppfyllt dessa villkor som gäller för en CDA (tredimensionella modellen det vill säga). Analysen verkställer de mer konkret genom att diskutera frågorna om hur ungdomarna i TV-programmet talar om olika frågor, exempelvis pornografi, utseende med mera. Författarna är vidare intresserade av att framhäva de mönster av indelningar av exempelvis könsrelaterade beteenden, moralprinciper för att också förtydliga hur vi kan ingå i en orättvis samhällspyramid, där vissa gånger patriarkatet har övertaget, andra gånger vuxna med sina moraliska uppmaningar och så vidare. Det bebringas en inkörsport till klargörandet om de ideologiska betingelserna finns och därmed den sociala praktiken genom teorierna om de olika samtalsämnena. Inställningen accentueras i slutet av uppsatsen men de ställer likväl frågan huruvida programmet i slutänden ändå bara genom att medialisera och kommunicera dessa frågor inte har reproducerat de orättvisa diskurserna? Dessutom är det inte oproblemiskt att låta ungdomar presentera programmen, anser författarna, i det att de möjligen påtar en roll som de indoktrineras i och talar *som man bör göra*, politiskt korrekt det vill säga (även när det kanske är meningen att man ska bryta sig loss från den invanda diskursen). Detta förstärks med att de filmskapande ungdomarna måste ge sitt medgivande till redigering av deras material och sändning av det.

Programmen styrs/kontrolleras onekligen av vuxna producenter i slutändan. Det är de vuxna programmakarna som moralpredikar och bestämmer vilka ämnen som ska behandlas i programmen, vem som får göra videodagoken, vilka frågor som ska ställas och de står för redigeringen av programmet. (s 50)

...i dagböckerna får den som har gjort *P.S.*-filmen se om de tycker att de har blivit redigerade på rätt sätt. Dessutom får de ge sitt godkännande till den färdiga versionen. (s 51)

Sälunda realiserar principerna för en textanalys med kritisk diskursanalytisk metod.

7.6 Islam ur västerländska ögon

Som det antyds av uppsatsens titel avser författarna att analysera vilken bild av islam pressen tillhandahåller sina läsare. För att försäkra sig om att den bild som visas är genomgående och inte är unik för en eller ett fåtal artiklar enbart, gör de en kvantitativ innehållsanalys. De diskurser, eller tendenser, kan sedan jämföras med den övergripande teorin om hur Väst förhåller sig till islam (sett ur ett historiskt linjärt perspektiv).

Islam-uppsatsen förelägger en analys av hur två stora händelser som är förbundna till islamism har framställts i ett urval av tidningar. Man talar inte i diskurs-terminologi utan istället hänvisar man till socialkonstruktivism, vilket är förstaeligt med tanke på att uppsatsen skrivs inom socionomprogrammets ramar. Hur de skriver om socialkonstruktivismen avslöjar dock att det är diskurs de talar om.

Vi har valt att utgå från det socialkonstruktivistiska vetenskapsteoretiska ställningstagandet i vår uppsats... fyra premisser... det inte finns någon objektiv sanning utan vi skapar vår verklighet genom att kategorisera världen genom språket, då det är genom dessa kategorier vi får tillgång till vår verklighet... vi är historiska och kulturella människor vilket gör att vårt sätt att se på och tala om världen påverkas av vår historia och kultur. Den tredje premissen behandlar kunskap, interaktion och sambandet däremellan... eftersom vi gemensamt bildat sanningar och vet vad som är sant eller falskt har vi ven satt upp en ram för vad som är normalt. (s 5)

Angreppssättet är i ren Fairclough-anda då tyngdpunkten har förlagts den diskursiva praktiken. I takt med att uppsatsen fortskrider blir det tydligt att studien behandlar en interdiskursivitet; det undersöks hur bilden av islam har förändrats genom historien. Hur en diskurs, förhållningssättet till islam, förändras till en annan diskurs som också är ett perspektiv på islam, ett *nytt* perspektiv.

Att konfliktfyllda händelser... befäster att väst och islam har en konfliktfylld relation. Islam kopplas däremot inte direkt till våld. Genom tidigare forskning har man sett att detta förändrats med tiden och efter 11 september kopplades islam inte direkt till våld. (s 35)

De använder i sin teori kända teorier om orientalismen (av Edward Said) och förhållandet mellan Väst och Öst och hur Väst har proklamerat en rätt om att normalisera världen i förhållande till Väst som enligt dem ska stå högst. Inbegripet i teorin i och med förhållandet mellan *vi* och *dem*, som omtalas, är Laclau & Mouffes teckenförhållande, som utmynnar i ett tilltal hur begrepp kan skapa och påverka sociala identiteter, liksom ställningstaganden till olika sociala fenomen. Att journalistik kan påverka en diskurs och således subjekten som ingår i den inkluderas, men man finner i enlighet med Foucaults genealogiska lära att det finns ett tilltal till journalistikens produktionskraft som kan användas positivt genom att benärma sig olika händelser och samhällsfenomen med ett förhållandevis mer objektivt, och kontextuell-betingat ställningstagande och observation än den stereotypiska framställningen. Detta är på framväxt och återfinns i framförallt debattartiklar och i ledare.

Genom att studera den traditionella bilden av islam och muslimer och jämföra den med den nyare bilden som visas i pressen följer man en diskursiv kamp där den starkaste diskursen vinner och kan således sätta premisserna för vad som är rätt och vad som är fel, *Muslimer kan vara fredliga, Muslimer är bara aggressiva*. Utfallet i uppsatsen påvisar att flertalet artiklar återger en mer positiv bild av islam (mer specifikt sammankopplar man inte våld-event med islam) och sålunda har den traditionella diskursen genomgått en förändring. Avseende den diskursiva kampen är denna en ståndpunkt som alla teorier i min uppsats framför varför den inte behöver hänvisas till någon särskild av mina tre teoretiska angreppssätt.

7.7 Vi och Dem

Detta är en studie i hur hedersrelaterade våldsincidenter framställs i kunskapsmaterial som socialtjänsten brukar använda och utdela. För att analysera hur socialtjänsten närmar sig det hedersrelaterade våldet i kunskapsmaterialet undersöker författarna hur institutionen valt att uttrycka ämnet i ord som används i kunskapsmaterialet och i vilka sammanhang och om man

kan urskilja diskurser (som är på förhand angivna i teoriavsnittet). Författarna har uppfattningen om diskursanalys att ha ett anskaffande med språk, och mer konkret är det skillnaderna i språket som skapar mening om världen, kultur, hegemoniska indelningar av väst och öst (i detta fall gäller det mer specifikt kvinnan från Öst och hur hon utsätts för hedersrelaterat våld på grund av diverse orsaker) skapas genom diskurs. De har förstått diskursteori som en teori som innehåller de komponenter som Laclau & Mouffe framarbetat *men* de hänvisar till *diskursteori* som ett övervägande metodologiskt angreppssätt, och de avsetter inte diskursteorin i fråga som Laclaus & Mouffes. Se nedanstående citerade text:

I vår tillämpning av diskursanalysen har vi inspirerats av den riktning som brukar kallas diskursteori. Enligt denna riktning består diskurser av tecken (i denna mening ord) som får sin betydelse i relation till varandra. Inom diskursen finns det vissa tecken som är centrala och kring vilka de andra orden ordnas och får betydelse. Dessa kallas *nodalpunkter*. (s 16)

Dock inbegriper deras teoriavsnitt mångfaldiga förhållningssätt, självfallet relevanta för deras studie, om hur diskurs skapas, hur den också kan förändras; hur väst en gång i tiden tog sig rätten att skapa en särskild kunskap om och syn på Öst och därmed tredje världens kvinna. Vidare menar de att diskursanalysen inte tar sig an företeelser som att klargöra textens egentliga mening ty något sådant tror man inte på.

7.8 Självska debeteende i media

Detta är en undersökning i framställningen av beteendet som främst återfinns bland flickor och unga kvinnor - självskärande. Materialet är pressartiklar och man utgår från berättelser som bland annat de drabbade individerna i artiklarna återger. Som analysredskap utgår de från Laclau & Mouffes teori om tecknens placeringar och nodalpunkter.

Diskursteori beskriver diskurs som ett språkligt nät där ord förbinds och får betydelse i relation till varandra. (Ur *Abstract*)

Denna uppfattning om diskursteori påminner påtagligt om den ovan analyserade uppsatsens. Skillnaden består dock i att författarna för den aktuella uppsatsen senare i sin text redogör för Laclau & Mouffes som en del av teorin. I texten talar man om diverse sociala tendenser som kan tolkas vilka också är igenkännbara som diskurser i diskursteoretisk bemärkelse. Med andra ord har de använt många av Laclaus & Mouffe utgångspunkter som både teoretiska och metodologiska ansatser. Teorin diskuterar de i form av socialkonstruktivistiska termer men påpekar samtidigt att denna är grundläggande för diskursanalys. Diskursanalys sammankopplar de till en rad olika socialkonstruktivistiska ståndpunkter och är också en del av det teoretiska ramverket.

8. Analys II

Inom detta avsnitts ramar kommer en jämförelse mellan de olika uppsatserna om vilka likheter respektive skillnader som kartlagts att presenteras.

Maktstudier är vanligt förekommande och i de fall maktbegreppet inte uttalas explicit menar man att man åsyftar att finna styrande ideologier i texten, vilka man är övertygade ska finnas tydligt återgivna mellan bokstäverna eller underliggande i någon form. De som styr, politikerna i en nationsstat exempelvis, har också makten att bestämma vad som ska återges i medier och som folket därmed ska skolas i.

Trots att Internet skapar en till synes större frihet och ger nya möjligheter, använder den kinesiska staten Internet för att ytterligare öka sin kontroll över informationsflödet i landet. (*[Media] Made in China*, ur *Abstract*)

...journalisterna har en stor makt när det gäller framställningen av texter.
(*Medialiserad demokrati?*, ur *Abstract*)

Intressant nog har det varit nära till hands för uppsatsskrivarna i de fall någon form av massmediematerial har använts att använda pressartiklar som studieobjekt och alltså inte film,

TV-serier eller ens televiserade nyheter eller radiosända nyheter (utom i ett fall, *PS*-programmen samt *Facebook*, det senare för att studera ett interaktivt medium). Anledningen kan vara att det rör sig om ämnen som MKV och journalistik men det finns i exempelvis KinaMedia argumentet att media ska fungera som informationsflöde och ska därför också inneha befogenheten att avgöra vad publiken ska veta och inte veta, respektive kunna och inte kunna och huvudexemplet är *Google* och därmed också Internet på det mer generella planet. Man kan utläsa av språkbruket i texten, vilken kunskap som förmedlas eller vilken världsbild om man så vill. *Vi ämnar undersöka hur personer, grupper eller händelser gynnas eller missgynnas av språkbruket i artiklarna. ([Media] Made in China, s 20)* Förövrigt är den vedertagna åsikten om makt att makt inte är neutral. Den har inte påtalats i genealogiskt manér. Istället är den en negativ företeelse som till och med kan sträcka sig så långt till att verka förödande. Ibland tillskrivs media en sådan maktegenskap att de i sin storslagenhet överträffar politikernas auktoritet många gånger, vilka nu för tiden är underordnade media enligt många författares mening. Detta maktutövande kan gå så pass långt att det verkar manipulativt. I en uppsats uttrycker man detta i det följande: *En del av nyhetsartiklarna presenterar dolda strukturer genom bland annat språkbruk och grammatik, vilket är oroväckande då den mediala bilden som människor får upptas som något normaliserande. (Medialiserad demokrati?, ur Abstract)*

Anledningen till att media har denna makt är för att de är de mest centrala informationsbärarna i en "vanlig" individs liv. Och då det inte finns någon neutral kunskap eller objektiv återgivning av verkligheten åtar sig pressen (media) ett gigantiskt ansvar i och med deras potential att förmedla. Mediefokuset har sin upprinnelse i journalisters m.fl. roller som förmedlare av information, kunskap, stereotyper och konnotationer av vissa begrepp exempelvis islam.

Det finns en enhällighet bland författarna avseende den kommunikativa händelsen; det som sägs och skrivs är i grunden en handling och en social praktik.

*...kommunikativ rationalitet är unik för människan och möjliggör för oss att uppnå en gemensam förståelse genom kommunikativ handling...
(En ideologikritisk analys av Facebook, s 4)*

*...språket är konstruerat i olika mönster som våra utsagor följer när vi agerar i olika sociala domäner... När vi talar, konstruerar vi verklighet.
(Självska debeteende i media, s 7)*

Vissa har valt mer ingående textanalyser än andra och i exempelvis KinaMedia valde man en finborstad lingvistikanalys för att kartlägga dessa stränder av ord som påvisar praktik. Framställningen av något i någon bemärkelse är oundviklig i uppsatserna; *Hur framställs...* eller *Hur ser diskursen ut?* lyder typiska frågor som ställs. Författarna hänvisar till objektet/objekten de avser studera som hur de(-t) framställs och inte hur de(-t) verkligen är i "verkligheten" (inom diskursen förstås, inte den objektiva verkligheten).

Man är överens om att diskursanalys fokuserar på språk som en naturlig konsekvens av att språk skapar diskurs, antingen enkelspårigt eller i ett dialektiskt förhållande beroende på diskursteori. Facebookanalysen tar vid där man hävdar att diskurs skapas genom språk och tillägger att denna konstruktion uppstår genom interaktion och påvisar genom sitt studieobjekt Facebook, ett socialt och interaktivt medium, hur media kan ha en annan typ av inverkan på folk. Visserligen kan vi som Facebook-användare styra över våra ord och vilka vi ska samtala med och om vad och följaktligen ingår vi i ett dialektiskt förhållande avseende skapande av diskursen, men detta till trots kan ägarna sätta villkor som styr användarnas orientering genom att användarna (subjekten i foucaultianska termer) beviljar Facebook makten i den stund de accepterar användaravtalet. Inom den diskursiva praktiken tillåts förändringar men vem styr över produktionsvillkoren? Ur den aspekten närmar vi oss utgångspunkten om makt över diskursen och dess formatering. Detta för oss också till uppsatsen Vi och Dem. I den hävdar uppsatsskrivarna:

Vi har en poststrukturalistisk utgångspunkt som fokuserar på hur verkligheten konstrueras genom språket samt hur det finns en maktaspekt i att formulera "kunskap". Analysen sker utifrån ett postkolonialt perspektiv samt diskursanalytiska metoder.

De frågeställningar vi utgår ifrån lyder:
Vilka diskurser kring hedersrelaterat våld kan identifieras i materialet?
Hur konstrueras Vi och Dom inom dessa diskurser? (ur *Abstract*)

En intressant punkt som var påfallande var att alla uppsatsförfattarna hade valt ett samtida och färskt diskussionsämne med stor aktualitet, i den bemärkelsen att de ligger dem själva nära i tiden. Facebook och dess användning, hedersrelaterat våld, Sverigedemokraterna och deras representation och så vidare. Som det tydligen framgår finns det en del varierande uppfattningar om vilka skepnader diskurs kan anta, det finns emellertid en överenskommelse om diskursens essens som språkkonstruktivistisk, vilken också konstrueras och konstruerar genom social interaktion. Perspektivism är en annan kärnegenskap som man påtalar samt att man anser att diskurs analyseras bäst i textform då den är språkorienterad. Vad avser de olika disciplinerna - MKV, journalistik och sociologi - fanns det inga kvalitativa skillnader utan snarare olika *namnbeteckningar*. Samma fenomen och samma princip hänvisades till - dock i varierande terminologi.

9. Diskussion

Kan det finnas andra möjliga metoder som kan tilltas utan att syfte och resultat blir annorlunda?

En diskussion kring denna fråga kommer att verkställas i detta avsnitt.

I SD-uppsatsen ser man en större tendens till Faircloughs teori i det att uppsatsen åberopar ett mer demokratiskt samhälle och som ska kunna skapas och upprätthållas bland annat genom medias framställning av olika politiska företeelser på "rätt" sätt. I SD-uppsatsen framgår det inte tydligt var gränserna mellan de olika nivåerna i den tredimensionella modellen går därför istället för att använda hela modellen hade en ideologikritisk hållning till texten kunnat räcka. Detta kan relateras till problemet gällande de luddiga gränserna mellan uttytande av diskursiv och social praktik i en text. Jag skulle vilja påstå att SD-uppsatsen skulle kunnat anta en traditionell och enklare utformad textanalys. SD-uppsatsen liksom PS-uppsatsen. Den senare har inte använt den kritiska diskursanalysen men har likväl utgått från en diskursanalytisk metod även om deras teori hänvisas till Fairclough skulle detta i sig ha räckt jämsides med en enkel ideologikritik *utan* diskursanalys inbegripen. Terminologin är densamma – ideologi och diskurs får en jämbördig innebörd. Således kan Fairclough representera en del av teorin, och i fallet med SD-uppsatsen inte hans kritiska diskursanalys, utan maktproblematiken.

Jag finner att i Facebookanalysen var Faircloughs tredimensionella metod optimal på alla nivåer samt tydligt avgränsad. Men andra uppsatser behövde inte använda CDA. Syftet är detsamma i att avtäckta latent maktdimensioner på olika vis: Facebookanalysen genom att undersöka vilken makt Facebook-ansvariga hade och hur de använde den till att skapa en identifikation genom socialisering i den diskursiva praktiken. KinaMedias användning av CDA påminner om Facebookanalysens bruk av samma metod. Men i KinaMedias fall är det inte en självklarhet att använda CDA; i Facebookanalysen var tyngdpunkten på den diskursiva praktiken massiv och den hade en nära anknytning till de andra nivåerna. Men detsamma går inte att konstatera gällande

KinaMedia, av den anledningen hade man kunnat överväga en "traditionell" ideologikritisk metod, även om metoden var mer pragmatiskt konstruerad än i SD-/ och PS-uppsatsen. Därutöver är maktbegreppet i fokus i en övervägande statsvetenskaplig beklädnad. Det är inte enbart diskursanalysen som åtar sig projekt att kartlägga maktförhållanden och söka urskilja ideologier i texter, det finns som ovan förstått andra metoder. Förövrigt finner man samma metodologiska principer som den tredimensionella modellen består av användas i den ideologikritiska analysen: 1) textanalys; 2) studie av vad texten i fråga refererar till, samt slutligen 3) en teori om den sociala kontexten i vilken texten ingår (Bergström och Boréus 2005:178). Ideologikritiska analyser kan användas för åtskilliga ändamål såsom att beskriva ett fenomen, förklara det eller att inta en ställning gentemot det. Analys i ändamålssyfte är ett vanligt åtagande när man använder Faircloughs teori och metod. Återigen: Skillnaden mellan CDA och ideologikritik är härfin. Men av just den anledningen finner jag att en CDA bör besparas andra studier som uteslutande kräver en CDA.

Till uppsatsen *Vi och Dem* föreslås författarna att tillgripa en begreppsanalys eller som Bergström och Boréus (2005) benämner den en analys av *begreppshistoria*. Villkoren för att en sådan metod ska kunna verka är i mångt och mycket jämbördiga dessa som används i den specifika varianten av diskursanalys som författarna i fråga har valt. Det återfinns flertalet gemensamma referenspunkter som framhålls vid likhetsgranskning av den förstnämnda metoden med den andra. Självfallet finns det många typer av begreppsanalys liksom det finns många diskursanalytiska modeller, men i synnerhet två principer bedömdes ha en fallenhet för att passa uppsatsen *Vi och Dem*. Nämligen när man ser till begrepp och dess motsats-begrepp som vanligen brukar ha en negativt laddad motsatsbetydelse. (Bergström och Boréus 2005:189) Till exempel kärleksfull kontra hatisk. En annan inriktning värd att lyftas fram är den som Skinner utgår ifrån, om att man inte ska beakta begreppets innehåll atomiserat och därmed fränskilt från sin kontext, utan istället beakta den debatt som pågår, den frågan som är aktuell, kulturen inom vilken begreppet är gällande och verkar (Bergström och Boréus 2005:188 f).

Intentionen med begreppshistoria brukar förövrigt överlag vara att söka finna nya perspektiv på politiska och sociala fenomen, vilket passar väl med uppsatsens syfte.

Samma metodologiska ansats kan man tillgripa i Islamuppsatsen. Skillnaden består emellertid i att i den förra uppsatsen finns ingen klar historisk koppling, emedan den andra uppsatsen arbetar i synnerhet ur ett rent historiskt perspektiv, men å andra sidan inte genom att analysera begreppet islam i restriktiv bemärkelse. Av den anledningen är det inte lika självklart att göra en analys av begreppshistoriken, varur förslaget falerar på den punkten. Å andra sidan kan man enligt teoretiker inom denna lära bortse från detta kriterium och istället fokusera på diakrona och synkrona aspekter gemensamt, det vill säga dels beakta den historiska kontext och den retoriska inom vilket begreppet innesluts, samt den historiska förändringen av begreppet. (Bergström och Boréus 2005:187)

I Självskärelse-uppsatsen finns det en del punkter som ur många aspekter har starka indikatorer på en narrativ analys. Uppsatsen är designad enligt en modell som utgår från två diskurser som författarna fann som återkommande mönster i första delen av deras analys. Den ena är den psykologiska som utmärks av bland annat attributen kontroll (självskadarens kontroll över sin egen kropp och smärta) och självbestraffning, samt den andra sociologiska diskursen varav en del kännetecken är fokus på kvinnlighet, kroppen och ungdomlighet. Tar man en utgångspunkt i teorierna om dessa beteenden ligger en historia, en berättelse om man så vill, bakom vilket är ett typiskt drag för narrativ som uppmärksammas i en narrativ analys. Den ena komponenten är historien (*histoire*) i sig, samt en diskurs (*discours*) som i detta fall åsyftar ett uttryck *hur* historien/berättelsen är eller också hur innehållet förmedlas.

”fly den ängest och panikängest som jag led och lider av” (s 27, *psykologisk diskurs*)

”När man har grov ångest så känns smärtan fysisk, och då är det mycket lättare att förflytta den smärtan till någon annanstans, till exempel till handleden genom att skära sig där.” (s 28, *psykologisk diskurs*)

”Medierna, klädindustrin, nöjesbranschen, reklamakarna alla visar upp en bild av unga flickor som snälla, behagliga och förföriska. Det underliggande budskapet är hela tiden att man som flicka måste anpassa sig och att man aldrig duger som man är” (s 33, *sociologisk diskurs*)

Aktörerna berättar en historia om vad de - oavsett om det är de drabbade ifråga själva eller andra individer som tilltalar problemet - gör och hur de utför handlingen. Om man utgår från en av de vedertagna teorierna om diskurs är dessa visserligen diskurser (hur något upplevs vara), i uppsatsen det vill säga, varför en diskursanalys kan vara på sin plats. Men detta är ett alternativ. Angreppssättet kan ändras till en narrativ analys, givna de komponenter som tillskrivs en typisk uppbyggnad av den narrativa analysen.

Vidare kan man enligt Bergström och Boréus (2005) även använda narrativ analys för att spåra maktbeteenden och förhållanden i samhället, vilket är av stor vikt för diskursproblematiker varför denna aspekt inte förgås om man gör en metodförskjutning. Narrativ analys kan även användas för att närma sig det aktuella problemet i PS-uppsatsen. Liksom *Självskärelse*-uppsatsen är det inte slutgiltigt att använda diskursanalys. En narrativ analys är god nog att axla samma projekt med samma forskningsresultat; den studerade diskursiva praktiken om hur en diskurs produceras kan studeras med en narrativ analys utan några som helst ”försämringar” av utfallet.

10. Slutord

Återigen vill jag be läsaren att inte ta dessa förslag som någon slags negativ kritik i någon bemärkelse, istället uppmanar jag till begrundande av innehållet som en inbjudan till en diskussion om hur stor plats kan och bör diskursanalys metoden ta i anspråk. Och hur kan metoden utvecklas framöver?

11. Referenser

11.1 Litteratur

- Bergström, G., & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.
- Börjesson, M. (2003). *Diskurser och konstruktioner – en sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Ellet, W. (2007). *The Case Study Handbook*. Boston: Harvard Business School Press.
- E. Stake, R. (2006). *Multiple Case Study Analysis*. New York: The Guilford Press.
- Gerring, J. (2007). *Case Study Research – Principles and Practices*. New York: Cambridge University Press.
- Howarth, D. (2007). *Diskurs*. Malmö: Liber.
- Svensson, T., m.fl. (2007). *Att fråga och att svara*. Slovenien: Liber.
- Winther Jörgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

11.2 Uppsatser

- Andersson, J., & Österberg, M. (2010). *[Media] Made in China – En komparativ studie om regimkritik och regimsupport i kinesiska Internetbaserade nyhetstidningar*. (Kandidatuppsats). Stockholms Universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.
- Berdén, M., & Ljungqvist, S. (2010). *Islam ur västerländska ögon – En studie av dagens mediebild av islam*. (Kandidatuppsats). Lunds Universitet, Enheten för Medie- och kommunikationsvetenskap.
- Dastgheib, D. (2010). *En ideologikritisk analys av Facebook*. (Kandidatuppsats). Stockholms Universitet, Institutionen för journalistisk, medier och kommunikation.
- From, T. (2007). *Medierna i samhällskunskapen: en jämförande diskursanalys av läroböcker och*

Analys av diskursanalys i kandidatuppsatser
Nashwa El-Azab - MKV C

gymnasieskolans styrdokument. (Kandidatuppsats). Högskolan i Gävle, Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap.

Hammar, C., & Tengman, E. (2004). *TV-programmet PS - av ungdomar för vuxna?: en ideologikritisk diskursanalys av ett ungdomsprogram. (Kandidatuppsats). Högskolan i Gävle.*

Jensen, K., & Menner, K. (2010). *Självskadebeteende i medier – en diskursanalys om konstruktion av identitet och kön. (Kandidatuppsats). Göteborgs Universitet, Institutionen för socialt arbete.*

Nord Levin, S., & Wadman, C. (2010). *Vi och De Andra – En postkolonial diskursanalys av handböcker som beskriver hedersrelaterat våld. Göteborgs Universitet, Institutionen för socialt arbete.*

Öberg, C., & Nilsson, C. (2009). *Medialiserad demokrati? – Studie av mediernas framställning av Sverigedemokraterna. (Kandidatuppsats). Lunds Universitet, Enheten för Medie- och kommunikationsvetenskap.*

11.3 Internet

www.uppsatser.se

11.4 Intressant personlig läsning:

Om Learned Helplessness:

<http://paulocoelhoblog.com/2011/04/12/helplessness/>

Se även följande artikel om samma fenomen:

<http://www.unfetteredmind.org/articles/helplessness.php>